

Rapport

Rapport over een klacht over Gerechtsdeurwaarderskantoor X. te Apeldoorn en Stadsbank Apeldoorn.

Datum: 7 mei 2014

Rapportnummer: 2014/043

Klacht

Verzoeker, een advocaat, klaagt erover dat:

1. zijn cliënte in onwetendheid een betalingsregeling heeft getroffen met de deurwaarder, die haar beslagvrije voet aantast;
2. Gerechtsdeurwaarderskantoor X., noch de Stadsbank Apeldoorn, in zijn verzoek aanleiding heeft gezien om de beslagvrije voet van zijn cliënte uit te rekenen, dan wel de betalingsregeling zodanig te wijzigen dat zijn cliënte de op haar situatie van toepassing zijnde beslagvrije voet zou overhouden.

Bevindingen en beoordeling

I Bevindingen

Achtergronden Verzoekster en haar echtgenoot sluiten in de zomer van 2006 een kredietovereenkomst (Persoonlijke lening) af bij de Stadsbank Apeldoorn van ruim € 12.000,-. In de overeenkomst wordt vastgelegd dat verzoekster en haar echtgenoot afzonderlijk aan te spreken zijn voor de volledige lening, een zogenaamde hoofdelijke aansprakelijkheid. In maart 2007 wordt de echtscheiding tussen mevrouw en haar echtgenoot uitgesproken. In het echtscheidingsconvenant wordt overeengekomen dat haar, vanaf dat moment, ex-echtgenoot, de aflossing van de lening bij de Stadsbank Apeldoorn zal dragen. In de zomer van 2011 dagvaardt Gerechtsdeurwaarderskantoor X. (hierna: de deurwaarder), in opdracht van de Stadsbank Apeldoorn, verzoekster om haar te veroordelen tot betaling van de nog (deels) openstaande lening, vermeerderd met de contractuele verdragingsvergoeding. Stadsbank Apeldoorn dagvaardt alleen verzoekster en niet haar ex-echtgenoot.

Op 22 september 2011 vindt de zitting plaats. Uit aantekeningen van de griffie blijkt dat is besproken wat het inkomen is van verzoekster en dat zij alleenstaande moeder is van twee kinderen. Verzoekster heeft een brief aan de rechtbank geschreven, waarin ze haar inkomenssituatie en gezinssituatie benadrukt. Ook is besproken dat verzoekster bereid is een betalingsregeling te treffen. Verzoekster wordt bij vonnis van 26 oktober 2011 veroordeeld tot betaling van een bedrag van ruim 10.000 euro, nog te vermeerderen met rente, aan de Stadsbank Apeldoorn.

Eind augustus 2012 reikt de deurwaarder het exploit uit. Op 12 oktober stuurt verzoekster hem een e-mail waarin zij schrijft dat zij zich ervan bewust is dat zij de volledige lening moet gaan betalen en dat zij dat graag wil oplossen. Om een beeld te krijgen van haar situatie, heeft zij met twee familieleden haar inkomsten en uitgaven op papier gezet. Zij stelt voor om maandelijks € 200,- te betalen. Ook

schrijft verzoekster dat ze deze stap zet omdat ze er alles aan wil doen om dit zo snel mogelijk op te lossen. Zij voldoet enkele maanden achtereen een bedrag van € 200,- per maand. Tot haar gemachtigde ontdekt dat met deze betalingsregeling haar beslagvrije voet wordt aangetast. Op 20 juni 2013 vraagt de gemachtigde van verzoekster aan de deurwaarder om te controleren of de door hem opgestelde 'vrij te laten bedrag' (VTLB)-berekening voor verzoekster juist is en of het voor de deurwaarder ook duidelijk is dat mevrouw te weinig inkomen heeft om enige aflossing aan welke schuldeiser dan ook te doen.

Er wordt tussen de gemachtigde en de deurwaarder gecorrespondeerd. De deurwaarder stelt dat de VTLB-berekening toepassing mist – voor zover die al correct zou zijn -, omdat de betalingsregeling in onderling overleg is overeengekomen. Daarbij wordt aangedragen dat zowel de belangen van de Stadsbank Apeldoorn als die van verzoekster moeten worden gediend. Ook stelt de deurwaarder voor, de vastgestelde betalingsregeling stipt voort te zetten, bij gebreke waarvan de betalingsregeling komt te vervallen en de Stadsbank genoodzaakt zal zijn tot beslaglegging over te gaan.

Bij een volgende reactie biedt de deurwaarder verzoekster de mogelijkheid om op korte termijn een andere betalingsregeling aan te bieden. Gemachtigde blijft echter van mening dat, gezien het inkomen van verzoekster, geen enkele betalingsregeling passend kan zijn. Er wordt dan ook geen andere betalingsregeling voorgesteld aan de deurwaarder.

Ook dient gemachtigde op 8 juli 2013 een klacht in bij de Stadsbank Apeldoorn over de incasso van de vordering door de deurwaarder. De klacht houdt in dat door de deurwaarder niet beide ex-echtelingen, maar alleen verzoekster wordt gedagvaard. Daarnaast wordt ook melding gemaakt van het feit dat de betalingsregeling is getroffen zonder dat mevrouw in kennis is gesteld van de voor haar geldende beslagvrije voet en ook worden de VTLB-berekening en bewijsstukken meegestuurd.

De reactie van de Stadsbank Apeldoorn komt erop neer dat mevrouw hoofdelijk aansprakelijk is en dat het wettelijk is toegestaan om slechts één van beide kredietnemers te dagvaarden. Ook wijst de Stadsbank op het feit dat het gaat om een 'vrijwillige' betalingsregeling en dat mevrouw binnen 5 dagen een andere betalingsregeling kan voorstellen. De klacht wordt ongegrond verklaard.

De gemachtigde van verzoekster besluit daarop de klacht aan de Nationale ombudsman voor te leggen.

Een klacht bij de Nationale ombudsman

De gemachtigde van verzoekster levert nadere stukken aan. Gemachtigde geeft aan dat uit de stukken blijkt dat tijdens de zitting bij de rechtbank naar voren is gekomen wat het inkomen van verzoekster is, te weten zo'n € 800,- netto per maand.

Gemachtigde stelt dat de deurwaarder en de Stadsbank worden geacht daarmee op de hoogte te zijn van het inkomen van mevrouw. Ook is tijdens de zitting meegedeeld dat mevrouw alleenstaande moeder is van twee kinderen. Tot slot stelt de gemachtigde dat de Stadsbank, als onderdeel van de gemeente Apeldoorn, ook op de hoogte zou moeten zijn van het inkomen van mevrouw M., omdat zij die gegevens jaarlijks aanlevert om extraatjes te ontvangen voor haar kinderen. Een kopie van de brief waarin de 'extraatjes' worden toegekend door de gemeente Apeldoorn is door de gemachtigde aan de Nationale ombudsman toegezonden.

De Nationale ombudsman besluit om eerst de deurwaarder te vragen om de betalingsregeling zodanig te wijzigen dat verzoekster een inkomen overhoudt dat overeenkomt met de voor haar geldende beslagvrije voet. Ook wordt verzocht om dit verzoek met terugwerkende kracht in te willigen.

De deurwaarder geeft daarop aan dat de beslagvrije voet niet van toepassing is bij een betalingsregeling. Hij stuurt de Nationale ombudsman de correspondentie die gevoerd is tussen het deurwaarderskantoor en gemachtigde van verzoekster. Ook betoogt hij dat het feit dat mevrouw, zonder op de hoogte te zijn van de beslagvrije voet, de betalingsregeling heeft voorgesteld niet relevant is omdat de beslagvrije voet gewoonweg niet van toepassing is. De deurwaarder stuurt de Nationale ombudsman de e-mail toe waarin verzoekster schrijft in overleg met familie tot de beslissing te zijn gekomen om de betalingsregeling van € 200,- per maand voor te stellen. In die e-mail stelt verzoekster dat zij deze stap neemt om rust te creëren en haar kinderen ellende te besparen. Tot slot nodigt de deurwaarder, namens de Stadsbank Apeldoorn, verzoekster uit om een andere betalingsregeling voor te stellen die in redelijkheid beoordeeld zal worden, dit teneinde beslagmaatregelen te voorkomen.

Omdat de Nationale ombudsman niet tevreden is met deze reactie, wordt de deurwaarder, onder verwijzing naar rapport 2013/119, gevraagd of er aanleiding is zijn standpunt te wijzigen. In dit rapport wordt, kort samengevat, het volgende aangegeven:

"Een gerechtsdeurwaarder te Dordrecht heeft beslag gelegd op de uitkering van verzoekster onder het UWV. In eerste instantie heeft de deurwaarder haar beslagvrije voet niet juist vastgesteld. Nadat ze alsnog de juiste gegevens had verstrekt kwam de deurwaarder tot de conclusie dat haar inkomen lager was dan de voor haar geldende beslagvrije voet. Toch heeft de deurwaarder het beslag door laten lopen onder de noemer van een betalingsregeling. Toen een bevoorrechte deurwaarder in het spel kwam en de deurwaarder pas op de plaats moest maken

heeft deze een betalingsregeling afgedwongen bij verzoekster.

Dat haar inkomen lager is dan de voor haar geldende beslagvrije voet betekent dat er geen ruimte is voor beslag op haar uitkering. Door het beslag toch door te laten lopen onder de noemer van een betalingsregeling heeft de deurwaarder naar het oordeel van de Nationale ombudsman een inbreuk gemaakt op het respecteren van de beslagvrije voet. Daarmee heeft de deurwaarder het vertrouwen van de burger geschonden. De deurwaarder heeft in die inbreuk volhard op het moment dat een bevoorrechte schuldeiser aanspraak maakte op het beslag op haar inkomen." 1

De deurwaarder wijzigt zijn standpunt niet, maar stelt in zijn reactie wel voorop dat een schuldenaar geld over moet houden om te kunnen overleven. Het staat een schuldenaar en de deurwaarder echter vrij om een betalingsregeling te treffen. De beslagvrije voet geldt daarvoor niet. Het kan immers ook zo zijn dat de schuldenaar op andere wijze meer geld overhoudt, door zuiniger te leven of door zijn woonsituatie aan te passen. Ook wordt benadrukt dat er verschillen zijn tussen een betalingsregeling en een beslaglegging. De deurwaarder stelt dat het standpunt van de Nationale ombudsman eigenlijk neerkomt op een regelingsverbod voor iemand met een inkomen lager dan de beslagvrije voet. Een dergelijk regelingsverbod of beslagverbod is in strijd met het recht, de maatschappelijke opvattingen en wordt bevoogdend genoemd. De deurwaarder ziet het als een fundamentele vrijheid van de burger om zijn geld te besteden zoals hij dat wil. Het deurwaarderskantoor heeft zich aan de wet gehouden. Overigens komt in de reactie ook aan de orde dat de beslagvrije voet in de zaak van verzoekster niet is getoetst, omdat de beslagvrije voet bij een betalingsregeling geen rol speelt.

De deurwaarder stelt dat de betalingsregeling vrijwillig tot stand is gekomen en dat de schuldenaar aan de betalingsregeling gehouden mag worden. Als de schuldenaar van mening is dat de omstandigheden zodanig gewijzigd zijn dat dit een aanpassing van de regeling rechtvaardigt, dan kan hierover contact worden opgenomen met het kantoor. In redelijkheid zal hier dan naar worden gekeken.

De verwijzing naar het eerdere rapport van de Nationale ombudsman wordt door de deurwaarder als onterecht ervaren omdat de details van de zaak afwijken van de onderhavige zaak.

De Nationale ombudsman reageert tot slot op het standpunt van de deurwaarder met uitleg over de procedure van hoor- en wederhoor. Ook vraagt de Nationale ombudsman de deurwaarder of de Nationale ombudsman nu alle relevante, op de zaak betrekking hebbende stukken in bezit heeft. De deurwaarder bevestigt dat.

Zowel gemachtigde van verzoekster als de deurwaarder en Stadsbank Apeldoorn hebben de gelegenheid gekregen om op deze bevindingen te reageren. De deurwaarder heeft op

het verslag van bevindingen gereageerd. De gemeente Apeldoorn heeft zich bij het standpunt van de deurwaarder aangesloten.

De deurwaarder betwist in zijn reactie dat de inkomenspositie van mevrouw M. ter zitting volledig bekend is geworden. Er is naar voren gebracht hoeveel mevrouw M. ongeveer zou verdienen, maar dat is niet onderbouwd met stukken en ook is op die manier niet haar volledige financiële positie ter sprake gekomen.

Daarbij is de deurwaarder van mening dat deze gegevens, nu de betalingsregeling pas een jaar later tot stand is gekomen, verouderd zijn.

II Beoordeling

Mevrouw M. klaagt erover dat de deurwaarder met haar een betalingsregeling is aangegaan die zij, gezien haar inkomen, eigenlijk niet had hoeven aangaan. Immers, als de beslagvrije voet was toegepast, had zij geen aflossingsverplichting gehad. De deurwaarder en de opdrachtgever, de Stadsbank Apeldoorn, hadden dit ook kunnen weten, maar hebben haar hierover niet geïnformeerd.

Het redelijkheidsvereiste houdt in dat overheidsinstanties de verschillende belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is.

Begin 2013 heeft de Nationale ombudsman het rapport 'In het krijt bij de overheid' (rapport 2013/003) uitgebracht. In dat rapport zijn spelregels opgesteld over hoe de overheid moet handelen in zijn rol als schuldeiser. Eén van die spelregels is dat de overheid de beslagvrije voet moet respecteren en om dat te bereiken goede afspraken moet maken met de ingeschakelde deurwaarder (spelregel 5). Ook heeft de Nationale ombudsman een rapport uitgebracht over de bescherming van de beslagvrije voet door deurwaarders ('Met voeten getreden', rapport 2013/150). Daarin wordt een aanbeveling gedaan; de deurwaarder moet schuldenaars informeren over het recht op de beslagvrije voet, duidelijke berekeningen maken en bij de schuldenaar actief gegevens opvragen die nodig zijn voor een juiste berekening.

In beginsel staat het een deurwaarder vrij een betalingsregeling te treffen met de schuldenaar, zonder dat daarbij rekening wordt gehouden met de beslagvrije voet. In dat geval is wel van belang dat de schuldenaar eerst goed wordt geïnformeerd over zijn rechten en plichten, waaronder de hoogte van de beslagvrije voet die van toepassing zou zijn als geen vrijwillige regeling wordt afgesproken. Het is dan aan de schuldenaar om te bepalen of hij vrijwillig een betalingsregeling afspreekt waarbij zijn beslagvrije voet niet wordt gerespecteerd.

Uit de reactie van de deurwaarder en de Stadsbank wordt niet duidelijk of mevrouw M. geïnformeerd is over de beslagvrije voet en de hoogte daarvan. Wel staat vast dat de

gemachtigde van verzoekster beide instanties gemotiveerd heeft meegedeeld dat verzoekster in de problemen kwam, en deurwaarder noch Stadsbank verzoekster actief gevraagd hebben gegevens te verstrekken die relevant zijn voor het vaststellen van de beslagvrije voet.

De deurwaarder blijft alleen maar aandringen op een betalingsregeling. De Stadsbank reageert met een enkele verwijzing naar de juridische positie van verzoekster: ze is hoofdelijk aansprakelijk. Het had op de weg van de deurwaarder en de Stadsbank Apeldoorn gelegen om adequaat te reageren toen de gemachtigde van mevrouw M. gemotiveerd aangaf dat zij in de problemen kwam door de betalingsregeling van € 200,- per maand. Echter, pas na herhaald verzoek werd mevrouw M. de gelegenheid geboden een ander maandbedrag voor te stellen. De gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van Stadsbank Apeldoorn, die wordt aangemerkt als een gedraging van het college van burgemeester en wethouders van Apeldoorn, en gedraging van Gerechtsdeurwaarderskantoor X. te Apeldoorn, is gegrond wegens strijd met het redelijkheidsvereiste.

De Nationale ombudsman,

mr. F.J.W.M. van Dooren

waarnemend ombudsman

Onderzoek

Op 30 juli 2013 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw M. te Apeldoorn, ingediend door haar gemachtigde, mr. Mühlstaff te Deventer, met een klacht over een gedraging van Stadsbank Apeldoorn en Gerechtsdeurwaarder X. te Apeldoorn.

In het kader van het onderzoek heeft de Nationale ombudsman de deurwaarder verzocht om de betalingsregeling met mevrouw M. zodanig te wijzigen dat zij een inkomen overhoudt dat overeenkomt met haar beslagvrije voet. Daarna wordt nogmaals dat verzoek gedaan, onder verwijzing naar een eerder rapport. De deurwaarder wijst beide verzoeken gemotiveerd af.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De deurwaarder heeft op het verslag van bevindingen gereageerd. De Stadsbank Apeldoorn heeft meegedeeld zich aan te sluiten bij de reactie van de deurwaarder.

Achtergrond

Samenvatting Rapport 2013/119

Een gerechtsdeurwaarder te Dordrecht heeft beslag gelegd op het de uitkering van verzoekster onder het UWV. In eerste instantie heeft de deurwaarder haar beslagvrije voet niet juist vastgesteld. Nadat ze alsnog de juiste gegevens had verstrekt kwam de deurwaarder tot de conclusie dat haar inkomen lager was dan de voor haar geldende beslagvrije voet. Toch heeft de deurwaarder het beslag door laten lopen onder de noemer van een betalingsregeling. Toen een bevoorrechte deurwaarder in het spel kwam en de deurwaarder pas op de plaats moest maken heeft deze een betalingsregeling afgedwongen bij verzoekster.

Verzoekster klaagt erover dat de deurwaarder een betalingsregeling heeft voorgesteld ondanks dat haar inkomen lager is dan de voor haar geldende beslagvrije voet.

Dat haar inkomen lager is dan de voor haar geldende beslagvrije voet betekent dat er geen ruimte is voor beslag op haar uitkering. Door het beslag toch door te laten lopen onder de noemer van een betalingsregeling heeft de deurwaarder naar het oordeel van de Nationale ombudsman een inbreuk gemaakt op het respecteren van de beslagvrije voet. Daarmee heeft de deurwaarder het vertrouwen van de burger geschonden. De deurwaarder heeft in die inbreuk volhard op het moment dat een bevoorrechte schuldeiser aanspraak maakte op het beslag op haar inkomen. Omdat de deurwaarder geen gelden meer ontving, heeft de deurwaarder verzoekster verder belast met een nieuwe betalingsregeling naast het beslag. Hiermee heeft de deurwaarder het vereiste van betrouwbaarheid geschonden.

De Nationale ombudsman geeft de deurwaarder in overweging om de betalingsregeling waarover verzoekster klaagt volledig ongedaan te maken.

1 Rapport 2013/119, zie samenvatting onder 'Achtergrond'. Volledige rapport te raadplegen op www.nationaleombudsman.nl.